

Prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central (jud. E. Pșenița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

19 mai 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Ilona Calimagaev, reprezentată de către
avocatul Dumitru Gubceac,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Banca
comercială „Moldova-Agroindbank” societate pe acțiuni împotriva Ilonei
Calimagaev cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 08 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, prin care a
fost respins apelul declarat de către Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul
Dumitru Gubceac și a fost menținută hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei
Edineț, sediul central,

constată:

La 16 decembrie 2019 BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ilonei Calimagaev cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, conform contractului de credit
nr.S15177/791 din 15 mai 2015, a acordat pârâtei un credit în sumă de 29 988 de lei,
cu termenul-limită de rambursare la 08 mai 2020.

A menționat că, pârâta nu și-a onorat obligațiile contractuale privind
rambursarea creditului obținut, astfel, BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus în
Judecătoria Edineț cerere de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei.

A susținut că, prin hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoria Edineț, a fost
încasată de la pârâtă în beneficiul BC „Moldova-Agroindbank” SA datoria în sumă
de 17410,25 de lei.

A afirmat că, ulterior, documentul executoriu menționat a fost expedit
executorului judecătoresc Veaceslav Chișca spre executare silită, care la momentul
actual a fost executat integral.

A relevat că, din momentul adresării BC „Moldova-Agroindbank” SA în
instanța de judecată privind emiterea hotărârii judecătorești în vederea încasării
datoriei și pînă în momentul achitării acesteia, debitorului i se calcula penalitate de
întârziere pentru utilizarea creditului, conform prevederilor contractuale, care la
momentul depunerii prezentei cereri constituie suma de 3000 de lei.

A notat că, conform pct. 2.5.2. din contractul de credit enunțat, în cazul neonorării de către debitor a obligațiilor asumate de achitare a creditului, dobânzii și a altor plăți în termenele și sumele stabilite conform subpct. 2.5.1. al prezentului contract, sumele respective se vor considera restante și la aceste sume se va calcula începând cu prima zi a restanței și pînă în ziua achitării integrale a ei și se va percepe o penalitate de întârziere cu 5% mai mare decît rata dobânzii la creditul în termen prevăzută în punctul 2.4. din prezentul contract.

A considerat că, în cazul în care contractul nu este reziliat, banca are dreptul să solicite încasarea dobânzilor în limitele creditului acordat pînă la data achitării acestuia.

A invocat că, în adresa pârâtei au fost expediate cereri de soluționare prealabilă, prin care acesteia i-au fost comunicate pretențiile BC „Moldova-Agroindbank” SA și posibilitatea de a achita datoria în termen de 7 zile calendaristice, însă cererile adresate au rămas fără răspuns și satisfacere.

A mai invocat că, conform calculului datoriei din 10 septembrie 2019, datoria pârâtei constituie suma de 3000 de lei.

A solicitat încasarea de la pârâtă a datoriei în mărime de 3000 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

Prin hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătorei Edineț, sediul central, a fost admisă acțiunea depusă de către BC „Moldova-Agroindbank” SA și au fost încasate de la Ilona Calimagaev în beneficiul BC „Moldova-Agroindbank” SA penalitatea de întârziere aferentă contractului de credit nr. S15177/791 din 15 mai 2015 în sumă de 3000 de lei și taxa de stat în sumă de 270 de lei.

La 17 martie 2020 Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dumitru Gubceac, a declarat apel nemotivat, iar la 26 mai 2020 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv, cu încasarea de la intimat a cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 08 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de către Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dumitru Gubceac și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 15 decembrie 2020 Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dmitrii Gubceac, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată și depusă tardiv.

În motivarea recursului a indicat că, instanțele judecătorești au aplicat eronat normele de drept material, fapt ce a dus la emiterea unor hotărâri judecătorești neîntemeiate și ilegale, precum și nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, fapt ce a dus la soluționarea greșită a cauzei.

A menționat că, conform art. 268 alin. (1) lit. a) din Codul civil (în vigoare pînă la 01 martie 2019), se prescriu în termen de 6 luni acțiunile privind încasarea penalității, iar conform art. 271 din Codul civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai

la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond.

A susținut că, odată cu obținerea hotărârii judecătorești din 05 august 2018, intimatul era în drept să adreseze o asemenea cerere cu privire la calcularea dobânzilor de întârziere în temeiul art. 22 alin. (1) lit. g) și 24 din Codul de executare, iar instanța de apel în general a motivat că, intimatul a intitulat suma solicitată drept penalitate, însă, de fapt, a calculat dobânda de întârziere, acest temei nefiind temei pentru a respinge acțiunea depusă de către BC „Moldova-Agroindbank” SA.

A afirmat că, la caz, situația, în care intimatul s-a folosit de suma rambursată anticipat de către recurentă la 30 august 2018 prin intermediul executorului judecătoresc, care urma să fie rambursată până la 08 mai 2020, nu creează prejudicii intimei, or, în situația descrisă, partea favorizată de către instanța de judecată este instituția financiar-bancară.

A relevat că, nu corespunde realității constatările instanțelor judecătorești precum că, rambursarea creditului a avut loc cu întârziere în situația în care acesta a fost rambursat anticipat. Deci, instanțele urmau să stabilească cert tipul, perioada și valoarea acțiunii înaintate.

A notat că, la emiterea hotărârilor judecătorești, instanțele judecătorești au interpretat eronat noțiunea de penalitate, dobândă de întârziere și restituire a împrumutului, iar în consecință nu au aplicat prevederile art. 624, 267 și 271 din Codul civil (în vigoare până la 01 martie 2019).

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 14 aprilie 2021 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 15 mai 2015, între BC „Moldova-Agroindbank” SA și Ilona Calimagaev a fost încheiat contractul de credit nr. S15177/791, prin care BC „Moldova-Agroindbank” SA a acordat Ilonei Calimagaev un credit în sumă de 29988 de lei, cu termenul-limită de rambursare la 08 mai 2020.

De asemenea, s-a constatat că, prin hotărârea din 05 martie 2018 a Judecătoriei Edineț, a fost încasată de la Ilona Calimagaev în beneficiul BC „Moldova-Agroindbank” SA datoria în sumă de 17410,25 de lei.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, BC „Moldova-Agroindbank” SA a solicitat încasarea de la Ilona Calimagaev a datoriei în sumă de 3000 de lei și a taxei de stat în sumă de 270 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând de la Ilona Calimagaev în beneficiul BC „Moldova-Agroindbank” SA penalitatea de întârziere aferentă contractului de credit nr. S15177/791 din 15 mai 2015 în sumă de 3000 de lei și taxa de stat în sumă de 270 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dumitru Gubceac, a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile legale aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că, instanța de apel a încălcat normelor de drept procedural.

Din materialele dosarului rezultă că, Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dumitru Gubceac, declarând apel, a invocat că, BC „Moldova-Agroindbank” SA a depus cererea de chemare în judecată cu omiterea termenului de prescripție (f. d. 84-87).

În conformitate cu art. 373 alin. (5) CPC, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Instanța de apel, însă, contrar prevederilor legale enunțate, nu a verificat și nu s-a pronunțat asupra acestui argument.

Or, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar, de asemenea, obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (speța Fomin contra Moldovei, hotărârea CEDO din 11 octombrie 2011).

Se accentuează că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată. Motivarea este o parte a hotărârii în care instanța judecătorească în mod obligatoriu își expune concluziile formulate în privința cauzei diferite spre soluționare.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se pronunța în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (speța Garcia Ruiz contra Spaniei, hotărârea din 21 ianuarie 1999).

La caz, se mai reține că, din cererea de chemare în judecată rezultă că, BC „Moldova-Agroindbank” SA, solicitând încasarea sumei de 3000 de lei, a invocat, pe de o parte, că, această sumă a fost formată din momentul adresării în instanța de judecată privind emiterea hotărârii judecătorești în vederea încasării de la Ilona Calimagaev a datoriei și pînă la momentul achitării acesteia de către ultima, la 24 august 2018, fapt stabilit din extrasul din cont (f. d. 12 verso), iar pe de altă parte, a invocat că, suma enunțată a fost formată în perioada 30 august 2018 -10 septembrie 2019.

Mai mult ca atât, BC „Moldova-Agroindbank” SA a invocat că, suma de 3000 de lei constituie penalitate de întârziere, însă a făcut trimitere la pct. 2.5.2 din contractul de credit, care prevede perceperea unei dobânzi, iar a solicitat încasarea datoriei în sumă de 3000 de lei.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel urma să concretizeze titlul sumei de 3000 de lei, penalitate de întârziere, dobândă sau datorie, precum și perioada pentru care urmează a fi încasată această sumă.

Pe cale de consecință, erorile comise de instanța de apel nu pot fi corectate de instanța de recurs, motiv pentru care în speță se impune rejudecarea cauzei.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că, erorile judiciare în cauză nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și să adopte o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Ilona Calimagaev, reprezentată de către avocatul Dumitru Gubceac.

Se casează integral decizia din 08 octombrie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Banca comercială „Moldova-Agroindbank” societate pe acțiuni împotriva Ilonei Calimagaev cu privire la încasarea datoriei, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic